

FOTOĞRAF VE SONBAHAR

Kimileri için bir yaz mevsiminin daha sonu, kimileri içinse kışa hazırlık zamanı. Yeşilin başka renklere dönüşüm mevsimi sonbahar. Fotoğrafçılara sorarsanız, sarıya, turuncuya, kırmızıya, kahverengiye bürünmüş halleriyle yapraklar sonbaharın sultanları; dört mevsim arasında en değerli olanı; çevre koşullarına bağlı fotoğrafik sorunların en aza indiği, ışık koşullarının da neredeyse kusursuz olduğu tek mevsim. Sonbahar, fotoğrafla uğraşmak için mükemmel, ama aynı zamanda çok kısa süren bir dönem. Sonbahar günlerinde makinenizi sürekli yanınızda taşıyın; hangi güzel görüntünün hangi köşebaşından karşınıza çıkacağı hiç belli olmaz.

Her mevsimin hemen tüm zenginliklerini yaşatan bir coğrafyaya sahip olan ülkemiz, bizi sonbaharın güzelliklerinden de mahrum etmez. Zengin doğasıyla Bolu, sonbahar fotoğrafları için mükemmel görüntüler yakalamak için ilk adres. Özellikle Yedigöller bölgesi, sonbahar görüntüleri için olağanüstü bir yer. Aslında her yöremiz kendine özgü ağaç yapısıyla, çok farklı renklerle donanır ama kavak ağaçlarıyla çevrelenmiş bir dere, çay ya da nehire her yerde rastlamak olası. Kavak ağaçları sonbaharın en etkileyici ağaçlarından biri. Yukarıdan aşağıya dökülen yaprakları ya da ağaçların tepesinde kalan birkaç sararmış yaprağıyla her kavak, taçlanmış bir güzellik simgesi. Çınar, meşe, at kestanesi, kayın gibi öteki yapraklı ağaçlar da oldukça etkileyiciler. Sonbahar güzelliklerine kent içinde de rastlanabilir. Ancak kentten ve kirliliğinden uzak, özellikle orman ya da bol ağaçlıklı yerlere gitmek, daha özgün çalışmalar yapmaya olanak verir.

Sonbahar günlerinin biraz nemli ve bazen sisli sabahlarının insan üzerindeki canlandırıcı etkisi, tek bir kare fotoğraf çekmeseniz de, yalnızca o güzelliği yaşamak için, size dışarıya çıkma arzusu veren olağanüstü bir cazibeye sahip. Yapraklı ağaçların son günlerinde yarattıkları renk cümbüşü, hafif bir rüzgarda bile havada uçan yapraklar, yapraklarla kaplanmış zeminler, nemle ya da çile örtülü yaprakların ışıltılı halleri, sisli sonbahar manzaraları... Sonbahar, herhangi bir fotoğraf makinesiyle bile kolayca yakalayabileceğiniz, bakmaktan hiç bıkmıyacak güzel manzaraları ya da ayrıntıları büyük bir cömertlikle sergiler ama ömrü yalnızca 2 ya da 3 hafta sürer. Bu nedenle zamanı iyi değerlendirmek, doğru zamanda doğru yerde olmak önem kazanır.

Fotoğraf Konuları

Sonbahar fotoğrafının konuları baharın sundukları kadar zengin ve coşkulu olmasa da, hüzünden romantizme kadar geniş bir anlatım zenginliğine sahip. Üstelik, doğa fotoğrafçılığının neredeyse en kolay çalışılabilir alanlarından biri. Durağan manzaralardan, makrofotografiye kadar pek konu bulmak olası. Her bir yaprak bile makrofotografi ya da yakınlaştırmacı (close-up) fotoğra-

fın konusu olabilir. Bu türde fotoğraf çekerken, yakınlaştırmacı ya da makro özellikli bir objektifiniz yoksa, ana konuyu açığa çıkarmanın bir yolu alan derinliğini denetlemek, diğeriyse teleobjektif kullanmaktır.

Rengârenk ormanları içeren manzara fotoğrafları çekerken, geniş açı objektiflerin kullanılması, hem görüntü düzenlenmesini kolaylaştırır hem de görüntüdeki alan derinliğini artırır. Alan derinliğini artırmakta diyafram da rol oynar. 22 gibi kısık bir diyafram değeriyle yapılacak manzara çekimlerinde, görüntüdeki net alan miktarını artırarak, detayların daha fazla ortaya çıkması sağlanır. Kısık diyafram değerleri görüntüdeki net bölgeleri ve derinliği artırır.

Sonbahar manzaralarının bir bölümünü de, sudaki yansımaları içeren manzaralar ya da detaylar oluşturur. Bir kutuplayıcı filtre kullanıcısıysanız ve sonbahar renklerinin sudan yansımalarını görüntülemek istiyorsanız, ku-

tuplayıcı filtrenin su yansımalarını önlediğini anımsayın ve çekim sırasında filtrenizi çıkarın.

Rüzgârlı havalar sonbahar fotoğraflarının bir başka konusu. Rüzgârın etkisiyle titreşen ya da uçan yapraklar, hareket ediyormuş duygusu verirler ve görüntüyü çok zenginleştirirler. Bu tür çekimleri yaparken hareket fotoğrafının inceliklerini anımsamakta yarar var; düşük seçilmiş bir örtücü hızı değerinde yaprakların hareketini yakalarken, yüksek bir örtücü hızında, bu hareketin bir anını dondurabilirsiniz.

Her mevsimde olduğu gibi, sonbahar mevsiminin bir diğer konusu da insandır. Sonbahar, özellikle insan portrelerine etkili bir hüznün ve yalnızlık duygusu katar. Aslında, parklarda, ormanda ya da güzel bir gölün kıyısında, sonbaharın tüm özelliklerini taşıyan bir fonun önündeki her konu, oldukça iyi sonuçlar verebilir. Yumuşak ışığın etkisini kullanarak, çarpıcı fotoğraflara sahip olmak hiç de zor değil.

Özellikle sonbahar günlerinde sabahları sık sık görülen pus da, bildik şeyleri düşsel görüntülere dönüştürür. Havadaki pus değişimini izlemek için sabahın erken saatlerini oldukça iyi değerlendirmelisiniz. Pus genel olarak arka planı silerek; normalde ilginizi çekmeyen birçok nesnenin öne çıkmasına ya da ilginçleşmesine neden olabilir. . Sisli bir havada renkler arasındaki farklılık çok azalabilir ve çekilen fotoğraf tek renk etkisi yaratabilir. Sis, filtre görevi yaparak nesnelerin renklerini so-

Renk Değişimi

Kısalan günler, ağaçlara dinlenme zamanının yaklaştığının sinyallerini verir. Bütün yaz boyunca yapraklar fotosentez aracılığıyla gereksinim duydukları besinleri yaparlar. Fotosentezle suyu ve karbondioksiti ağaçların büyümelerinde önemli bir beslenme ürünü olan glukozu dönüştürürler. Tıpkı fotoğraf filmi duyarkatının ışığa olan duyarlılığı gibi.

Yaprakların hücrelerindeki klorofil maddesi güneşten gelen ışığı soğurarak fotosentez olayının gerçekleşmesini sağlar. Klorofil, yapraklara yeşil rengi de veren maddedir. Yaz boyunca ağaçlar glukoz üretirler; glukozun bir kısmını kullanırken bir kısmını kış için depolarlar. Klorofillerin içinde depolanan bu şekerler, klorofilin turuncu, sarı, kırmızı ve kahverengi gibi başka

renkleri veren pigment maddelerine dönüşmesine neden olur. Bu dönüşüm hızına paralel olarak fotosentezin hızı yavaşlar ve en sonunda durur, bir süre sonra da yapraklar dökülür.

Ağaçların yapraklarının renklenmesi soğuk havaların nasıl başladığıyla ilişkili. Farklı ağaçlar sıcaklık değişimine farklı tepki gösterirler. Kimi, sıcaklığın düşüş hızına bağlı olarak kırmızımı, kırmızı-kahverengimsi bir ton alırken kimi de sararır, sarımsı-kırmızımı ya da sarımsı-turuncu gibi tonlar alırlar. Çok ani sıcaklık düşmelerinde iyi bir sonbahar yaşamaya pek fırsat olmaz. Böyle durumlarda yapraklar biz farkına varmadan kahverengileşip dökülürler.

© Tank Yurtgezer

luklaştırıp, onları aynı rengin tonları gibi gösterebilir. Ayrıca sis olmadan da, yere dökülen aynı tür yapraklardan çekilen bir doku fotoğrafı oldukça etkileyici tek renk bir fotoğrafa dönüşebilir.

Sonbaharda gökyüzü de oldukça hareketlidir ve bazı günlerde hava koşulları, dolayısıyla da ışık koşulları çok hızlı değişebilir. Değişen ışığın kısa ömürlü olduğunu unutmamak gerekir. Özellikle makine ayarlarını elle denetlediğiniz bir makine kullanıyorsanız, diyafram ve örtücü hızı ayarlarını gökyüzünün durumunu göz ederek, önceden yapın.

Işık ve Film seçimi

Sonbaharda güneş gökyüzünde daha az kalır; yumuşak ama etkili görün-

tüler oluşturur. Bu haliyle ışık, günün her saatinde farklı olanaklar sunar. Fotoğraflanan her kare ışık bakımından gerçekten sorunsuz olabilir. Sabah erken saatlerde yumuşak bir arka plan oluşturabilecek bir sis ya da ilginç ışılıtlara yol açan çiyle sıkça karşılaşılır. Gün batımından az önceyse, yalnızca ağaçları ve yaprakları değil, doğadaki herşeyi altın rengine bürüyen mükemmel bir ışık oluşur. Güneşli bir günün ortasında, masmavi gökyüzünden, güçlü ışıktan ya da gölgelerden yararlanılabilir. Hava kapalı ya da bulutlar güneşi kapattıysa, renklerdeki koyulaşmadan gelen zenginlikler ön plana çıkarılabilir. Güneş ışınlarını süzen bulutlar, sonbahar renklerinin derinlik kazanmasına neden olurlar. Öğle saatleri de

dışarıda sonbahar görüntüleri için oldukça iyi olabilir; özellikle ters ışıktan çekilen yaprak görüntüleri, yaprağın da ışık geçirgenliği sayesinde arkasından ışık vuran bir vitraya benzerler.

Sonbahar renklerinin ömrü ne yazık ki kısadır. Bu renk cümbüşünün ömrü genellikle 2 ya da 3 haftadır. Renk doygunluğu açısından en iyi sonuçları alabileceğiniz bir filmi tercih etmelisiniz. Daha önce hiç saydam film kullanmadıysanız, sonbahar, bu filmi kullanmak için iyi bir zaman. Renkli negatif de kullanabilirsiniz, ama renkli karta yapılan baskılarda renk ve keskinlik kayıpları daha çok olur. Saydam filmle çekilmiş bir görüntüye bakmakla, negatif filminden çekilmiş bir görüntüye bakmak arasında bazen, kirli bir camdan dışarıya bakmakla, temiz bir camdan bakmak arasındaki fark kadar net bir ayırım olabilir. Saydam filmler çok keskin ve temiz sonuçlar verirler. Renkli filmlere göre daha pahalıdırlar ama sonuçları gördüğünüzde bu maddi farkın önemsiz olduğunu düşünürsünüz. Saydam filmlerini izlemek üzere küçük bir saydam göstericisi ya da normal bir projeksiyon makinesi edinebilirsiniz. Küçük fotoğraflarınızın büyük yansımalarını izlemek çok hoş olur. Ayrıca seçtiğiniz görüntülerin baskısını da yaptırmak olası.

Serpil Yıldız

Kaynaklar
<http://www.nyip.com/tips/current/fallcolor.php>
http://www.dennislennon.com/PhotoTips_5_FallPhotography2.html